

Právní aspekty ordinace léků po telefonu

JUDr. MUDr. Lubomír Vondráček, JUDr. Jan Vondráček

Fakultní nemocnice Motol, Praha

Autoři v krátkém pojednání ukazují rizika ordinace léků po telefonu a uvádějí skutečnosti, pro které ordinaci léků po telefonu nedoporučují.

Klíčová slova: ordinace po telefonu, postup non lege artis.

Legal aspects of ordering medication by phone

The authors briefly review the risks of ordering medication by phone and report the facts for which ordering medication by phone is not recommended.

Key words: ordering medication by phone, non lege artis procedure.

Neurol. praxi 2011; 12(5): 363

V lůžkových zdravotnických zařízeních je ordinace léků po telefonu interními směrnicemi zakázána s výjimkou aplikace léků u akutně vzniklého stavu vyžadující život zachraňující medikaci.

Problémy sebou přináší narůstající trend, kdy ambulantně léčení pacienti v rámci lepšího využití svého času nechtějí docházet na kontroly a řeší svůj zdravotní problém telefonickým kontaktem s praktickým lékařem nebo častěji s ambulantním specialistou s požadavkem na ukončení, změnu nebo zavedení nové medikace, a to jména psychofarmak, antiepileptik, ale i léků ovlivňujících metabolismus, krevní tlak, či antibiotika. Lékaři v terénu ve snaze jednat vstřícně, ale více z obav, aby nebyli nařčeni z neochoty, neempatie a neetického přístupu se s obavami požadavkům pacientů podrobují.

Poskytování zdravotní péče má být realizováno v souladu s platnými předpisy, standardy a doporučeními odborných společností, které tuto péči upravují, nebo které se k této činnosti váží. Žádný platný předpis, standard nebo odborné doporučení neukládá ošetřujícímu lékaři povinnost ordinovat léky telefonem.

Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na životě a zdraví. S pohledu tohoto předpisu, ordinace léků po telefonu není v souladu s tímto předpisem, neboť zavedení nové terapie, nebo úprava stávající medikace by se měla dít po podrobném seznámení s aktuálním zdravotním stavem pacienta tak, aby bylo riziko poškození na zdraví co nejmenší a efek-

tivita léčby co největší. Ordinace po telefonu naopak riziko možné škody na zdraví zvyšuje. Diskutabilní zejména je, zda telefonický kontakt s pacientem je dostatečný a informace sdělené pacientem po telefonu jsou validní k tomu, aby na jejich základě byla provedena nebo měněna léčba. V konkrétním případě by na tuto otázku obtížně odpovídal soudní znalec. Praxe ukazuje, že v konkrétním případě řešené kolize ex post, kdy jsou známy již všechny skutečnosti případu, je větší příklon k názoru, že po telefonu léčba upravena být neměla.

V lůžkových zařízeních je ordinace léků po telefonu zakázána, i když je pacient trvale pod dohledem kvalifikovaných zaměstnanců, kteří by nežádoucí reakce ihned oznámili a bylo by na ně bez odkladu kvalifikovaně reagováno. Pak je více jak obtížné souhlasit s ordinováním léků po telefonu u ambulantně léčených pacientů, kdy je pacient v péči rodiny, tedy laiků a mimo osobní kontakt s ošetřujícím lékařem.

Samotný telefonický kontakt s pacientem nelze označovat jako postup non lege artis, kde údajné pochybení spočívá v tom, že lékař sděluje citlivé osobní údaje osobě, která není oprávněná údaje získat. Námitka, že lékař neví, kdo ho telefonicky kontaktoval, není zcela na místě, neboť jen pacient ví, které léky bral a z telefonátu lékař nepochybně zjistí, že ho kontaktuje skutečně pacient, kterého léčí. Navíc autora telefonátu lze identifikovat na základě uvedení rodného čísla. Lékař všechna doporučení zapisuje do zdravot-

nické dokumentace. Lze akceptovat, že ordinace po telefonu je zapsána do dokumentace ex post, což je s v souladu s požadavkem kladeným na zdravotnickou dokumentaci, která má být vedena průkazně, pravdivě, čitelně a je průběžně doplňována. Kvalitní, pečlivý, věcný, podrobný záznam o telefonátu, který lékaře vedl k ordinaci léku po telefonu, je důležitým dokladem při řešení kolize a obhajobě lékaře.

Nevýhoda ordinace po telefonu spočívá v tom, že při kolizi a obhajobě lékaře je prakticky nemožné doložit, jaké konkrétní informace pacient sdělil a také nelze doložit, jak byla ordinace lékařem podaná. Nelze doložit, že lékař pacienta řádně poučil o možných nežádoucích účincích léčby, jak je obecně požadováno.

Lze tedy oprávněně konstatovat, že ordinace po telefonu má pro ošetřujícího lékaře více negativního než pozitivního. Při kolizi je lékař ordinující po telefonu v důkazní tísní, a proto ordinace léků po telefonu v ambulantní praxi se má dít zcela výjimečně s vědomím možných negativních důsledků, a proto ordinaci léků po telefonu jako běžný, standardní postup v ambulantní praxi nedoporučujeme.

JUDr. MUDr. Lubomír Vondráček

Fakultní nemocnice Motol
V Úvalu 84, 150 06 Praha 6
lubomir.vondracek@fnmotol.cz

